

Sáttmálarnir

Harri blaðstjóri! Gerið so væl at hýsa mær hesum litla stubba í blaðnum.

Í næstisista blaðskrivandi ein starvsfelagi um viðurskiptini hjá okkum fiskimonnum, ið hava verið við íslenskum trolarum. Har kundi verið mangt at trivið í aftrat, men lat tað fara. Eg fari harafturimóti at nema við okkara heimligu viðurskipti, og har er ivaleyst so nógv at triva í, at tað lættliga fyllti fleiri bløð.

Allir fiskimenn hava verið varugir við, at síðani núverandi leiðsla tók alt valdið í Fiskimannafelagnum, hava vit nær um ikki høyr talað ella sæð orðið skrivað um sáttmálarnar tey seinru árin. Sáttmálarnir eru grundarlagið fyrri livilíkindi okkara; men her verður steintagt. Sáttmálarnir verða framlongdir ár undan ári, uttan at nakað hendir og hóast teir ivaleyst í flestu fornum eru heilt úr lagi vánaligir fyrri fiskimannin. Reiðararnir eru ivaleyst ikki misnógdir. Ein teirra segði aftaná verkfallið í 1953, at hetta var besti sáttmáli, teir higartil høvdu fingið í lag við Fiskimannafelagið. Hetta er væl trúligt, tí nettosáttmálarnir, ið vóru frammanundan, kunnu vit stutt og greitt nevna reiðarasáttmálarnar. Tær broytingar, ið fóru fram í 1953, tá fiskimenn einmælt kravdu brutto-sáttmálarnar fyrri allar veiðuhettir og sum leiðsla Fiskimannafelagsins søplaði okkum burtur, bøtti ikki um ko. in hjá fiskimonnum, men gjørdi støðuna verri, tí peningaliga var ikki eitt oyra vunnið.

Nettosáttmálarnir eru framvegis

galdandi í flestu fornum. Trolararnir fáa bert smávægis í mun til veiðuna, tá fiskið verður til saltfisk og litið og einki í mun til veiðuna, tá fiskið verður til ísfisk. Teir hálvvægis bruttosáttmálarnir til snoris- og línuveiðu hava einki børt um inntøkulíkindini.

Men øll hesi árin, síðan hesir sáttmálarnar komu í gildi, eru fiskaprísir nóg hækkaðir, pristalið farið upp í stórum stigum. Allir aðrir stættir, arbeiðarar, handverkarar, tænastumenn o.s.fr. hava í hesum tíðarbili fingið sínar sáttmálarnar nóg børtar og sínar løn nógv uppsetta.

Fiskimannafelagið steintegir. Tað er synd at siga, at teir hava verið grammir at veitt okkum somu sømdir, sum øllum øðrum stættum landsins.

Tað er ikki bara at koma á pallin og so lata áhugamál fiskimannsins reka fyrri vá og vind.

Allir fiskimenn eiga tí longu nú at gera sær hetta greitt, taka spurningarnar til gjølla umhugsan og síðan krevja, at stjórn felagsins fer til arbeiðis, um hon vil ella ikki. Teir, ið har sita, hava vísað sær eina góða ársinntøku, eftir er nú okkum meinigu limum eina sámuliga ársinntøku.

Tað er ikki nóg mikið, at Erl. Patursson, Jákup í Jákupsstovu og Hanus við Høgadalssá hava tryggjað sær alt, ið livinum lystir og hjartanum treingir. Eftir eru vit 3.000 fiskimenn, ið framvegis einki hava fingið.

Vit fiskimenn eru stuðlar samfelagsins. Lat okkum ikki smæða okkum burtur og tuga.

Fiskimaður.

Donsku jarðamøðurnar kvikar í hondunum

Úr frágreiðing viðvíkjandi norðurlendsku sosiallóggevuni:

Í Danmark verða fødd 110 børn upp á hvørja jarðamøður, í Svøríki 61, í Finlandi 59, í Noreg 48 og Íslandi 23.

Í Svøríki fæða 97 pst. av kvinnunum á føðistovu ella sjúkrahúsi, Noreg 80, Finlandi 75, Íslandi 56 og Danmark 43.

Í øllum Norðurlondum uttan Finlandi fer umleið triðjungiurin av sosialtíðreiðslunum til ellis- og avlamsrentu.

Í 1955 vórðu brúktar 654 kr. upp á fólkið til sosial endamál í Danmark. Roknað upp á fólkið í aldrinum 15 til 64 ár var hetta 1.027 kr. Somu tøl í Svøríki eru 1.007 kr. og Noreg 808 kr.

Í Danmark, Svøríki, Finlandi og Íslandi ber ríkisskassin frá 35,3 til 57,4 pst. av kostnaðinum av sosialmálunum, men kommunurnar bera mestapartin av kostnaðinum í Noreg.

Hvat bróstsjúku viðvíkri hevur Danmark 91 sjúk upp á hvørjar 100.000 íbúgvir. Hini Norðanlandini 101 til 167.

Danmørk hevur 29.700 barnagarðs- og veggustovupláss, Svøríki 35.000.

Í Danmark er í húsmøðraavloysari upp á hvørjar 900 íbúgvir. Somu tøl fyrri Noreg og Svøríki eru 2.000 og 3.000.

Í Danmark verður latin húsaleigustuðul til 37.200 familjur, í Svøríki til 113.000. Í Svøríki verða latnar 680 kr. í meðal til hvørja familju, í Danmark 299 kr.

S V A R

1. Umleið 14 milj. — 2. Hálm Djurhaus — 3. Triðja hvørt — 4. Triðjungi — 5. 600 trillióinir.

TAÐ ER VERUNLEIKI

at lögmaður við yvirtøkuni av málinum »Bolí« stongdi okkum allar hurðar fyrri lagaligum, langfreistaðum og ódýrum lánum til húsabygging.

at 14. sept. undan seinasta vali skrivaði: »Martin (Holm) vil ikki í hóslag við Thorsteini.« . . »hví so man vera, er eyðsæð« og

at 14. sept. hóast hesa avdúkandi vitan rak sínar veljarar á val — at velja Thorstein.

at einasta avreksverk landsstýrisflokkanna á sosiala oknum er — avtøkan av sosiala grunninum.

at samstundis við avtøkuni kundi landshandilin útvega veiðumonnunum sildagørn 40 kr. ódýrari enn nakar heilsomaður.

at fyrsta stigið til tvungnan gerðardóm í arbeiðsøsemlum varð gjørt í 1951 — av sambands-, tjóðveldis- og fólkaflokksmonnum.

at nýggja politiskipanin, ið landsstýrisflokkarnir ætla at seta í verk, verður at kosta slaka miljón um árið.

at foroyiskir fiskimenn ikki hava vunnið eitt einasta oyra í sáttmálaabótum seinastu 5 árin.

Setið lýsing tygara í SOSIALIN

TIL GAMANS og álvara

Fyrr sögdu tey: Neyðin lærir nakna kvinnu at spinna. Nú kunnu kvinnurnar liva av at lata seg naknar — sum fotomodell.

hugskot

Pengar áttu av rotnum at verið tænara fólksins; men teir eru vorðin kúgarar fólksins. Einki hevur sum pengar elvt til strið, klandur, óðamannagerðir, kollveltingar og størstu heimsbrandar. Tað var tí ikki óhugsandi, at menn royndu at tikid av alt, ið eitur pengar. Fleiri royndir hava verið gjørdar. Allar eru miseyðnaðar. Tó siga hesar royndir okkum so mikið, at henda avtøka ikki er ógjørlig í samband við eina fullkomna sosialistiska heimsskipan — og hon verður einaferð veruleiki.

— Er tað rætt, at Petersen ikki longur er limur av vegetarfelagnum?
— Ja, hann er útkoyrdur, tí hann er kálvakniggaður.

MILLUM UNGFÓLK

ORDABÓKIN

Eín kona: Ein persónur, ið stendur við líðina á einum í øllum teim trupul-

leikum, ið ein kundi sloppið undan, um ein ongatíð hevði gift seg við henni.

Í samband við ein basar skrivaði eitt blað:

— Næstan allar damurnar komu við einum ella øðrum, ið tær ikki meira høvdu brúk fyrri í heiminum og tí lótu til basarin. Tær flestu høvdu menninar við.

at $\frac{3}{4}$ av heiminum er hav, men at havið einans goymir 1 pst. av tí, ið mannagættini treingir til lívins upphald.
at heimsins størsta bókasavn er tjóðarbókasavnið í Paris, ið hevur 3 milj. bókur.
at standmyndin av Petri hinum Stóra í Leningrad vigar 1.100 tons.
at týskarin Hugo Stinnis, ið einaferð átti 7.000 milj. kr. doyði í fátekradømi.
at undir læknahond í Føroyum einans eru 9 bróstsjúk fólki.

— Ná, ná, so mamma tín er farin á sjúkrahúsið at eiga Hvat vil tú so helst fáa — eina systur ella ein beiggja?

— Sama ger; bara tað ikki verður eitt systkinabarn, teimum havi eg so nógv av frammanundan.

Fólkafløkkurin trívist nú so væl á danabási.
Hví skal einans sambandið sær kosa við donsrum krási?

«Eg fari í mína politisku líkistú, um fólkafløkkurin kemur til ræðið. Fari av tingi.»
(Sambandsm. J. Chr. Otsen, 1950.)

«Tað er ein ringur smakkur í muninum.»
(Elias Johansen (útvarpaði útvarparin) tá fólkafløkkssambandið kom í lag.)

Vit hava hóp av privat-monopolum her á landi — eitt nú mjólka-monopol. Vit flyta ivaleyst inn fyrri meira enn 2 milj. kr. í mjólk — mestiparturin Mollymjólk, 4 heilsolummenn hava einarett upp á henda innflutning. Heilsulovningurin man liggja um eini 12 pst. Svinn er litið og einki.

Ein kann so rokna út, hvat hesir 4 vinna av hesum 2 miljónunum.
Heldur enn at samfelagið — fólkið alt — skal fáa henda vinning, siga fólkafløkkss-, tjóðveldis- og sambands-

menn, skal hesin vinningurin fara í lummar hesa 4, ið haraftur — við lóg — mest sum ongan skatt gjalda av hesum stórpeningi.

Hetta er rættvísi kapitalistiska samfelagsins.

5 spurningar

1. Hvussu nógv sigarettir roykja vit um árið?
2. Hvor hevur yrkt »Vindvargur«?
3. Hvussu nógv børn verða fodd í Onglandi uttanfyri hjúnarband?
4. Hvussu mong fólki í heiminum fáa ov litið at eta?
5. Hvussu nógv brintatomir fara til 1 g?

(Svar aðrastaðni)

BARNAMATUR

Gátan í seinasta blað skuldi vera:
1. Róland — 2. Tjaldur — 3. Brennivín — 4. Dragasund.

Vitið nú, um tit duga at gita rætt:

1. Hvussu mong slog av djórnum eru tí? 54.000. 214.000. 1.032.000.
2. Hvussu nógv tubbak verður roykt um árið? 0,5 milj. tons. 1,5 milj. tons. 3 milj. tons.
3. Hvussu mong vigar heimsins minstí fuglur? 1 gr. 6 gr. 13 gr.
4. Hvussu mong bein hevur túsundbeinið?

(Svar í næsta blað)